

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

04

Ročník XVIII.
október - december
2024

VYCHUTNAJTE SI ČAROVNÚ ATMOSFÉRU BANSKOBYSSTRICKÝCH VIANOC

Strana 12

SAMOSPRÁVA

Namiesto „jamy“ pri mestskom úrade
vyrástol parkovací dom.

Strana 2

TÉMA

Vďaka eurofondom investujeme do
rozvoja mesta milióny eur.

Strana 4 - 5

ROZHOVOR

Napriek zložitým rokom máme jasné
ambície.

Strana 6

Jamu pri mestskom úrade nahradil moderný parkovací dom

Zarastené a nevyužívané verejné priestranstvo nachádzajúce sa na Námestí slobody, ktoré patrí k jedným z najväčších prestupných uzlov mestskej a prímestskej hromadnej dopravy Banskej Bystrice, je nadobro minulosťou. Jedného z banskobystričských strašiakov, tzv. jamu pri mestskom úrade, ako ho zvykli nazývať Banskobystričanky a Banskobystričania, nahradil moderný multifunkčný Parkovací dom Centrum. Nielenže vyrieši problémy s parkovaním v tejto lokalite, ale ponúkne aj obchodné a administratívne priestory. Svoje brány otvoril 7. novembra 2024.

Foto: archív MsÚ BB

Niekdajšia jama pri mestskom úrade patrila k objektom, ktoré sa v minulosti ocitli v rukách súkromných vlastníkov a dosah samosprávy na ich stav bol obmedzený. Po rokoch komunikácie vedenia mesta s viacerými majiteľmi sa napokon našiel partner, ktorý poslal do zabudnutia ďalšieho mestského strašiaka. Investorm výstavby parkovacieho domu je spoločnosť VIG Offices, s. r. o. patriaca do portfólia významného finančného domu – poisťovne KOOPERATIVA. Tá získala pozemok s platným stavebným povolením koncom roka 2021. Zhotoviteľom budovy, ktorej výstavba sa začala v máji 2023, je spoločnosť HORNEX, a. s. Bratislava. „Sme hrdí na to, že sa môžeme touto formou podieľať na rozširovaní modernej a udržateľnej výstavby. Sme radi, že v Banskej Bystrici aj vďaka nášmu vkladu dochádza k riešeniu dlhoročného problému s nedostatkom parkovacích kapacít v tejto lokalite, a že na dlhodobo nevyužívanom a neatraktívnom mieste vyrástli nové obchodno-administratívne priestory,“ hovorí generálny riaditeľ a predseda predstavenstva poisťovne KOOPERATIVA Vladimír Bakeš.

Nové parkovacie miesta v centre mesta

Celková rozloha parkovacej plochy je 6 150 metrov štvorcových.

Foto: archív MsÚ BB

cových. Parkovací dom ponúka 204 miest, v exteriéri sa nachádza ďalších 17 parkovacích miest, z toho dve miesta budú vyhradené pre mestskú políciu, šesť pre nabíjanie elektromobilov, jedno miesto je bezbariérové a zvyšné vonkajšie parkovacie miesta budú prenajímané. Spoplatnenie parkovacích služieb určí cenník, ktorého súčasťou bude základná polhodinová tarifa, a tiež zvýhodnená

mesačná tarifa pre dlhodobo parkujúcich. Každá začatá polhodina parkovania bude spoplatnená sumou 1 euro. Informácie o službách krátkodobého aj dlhodobého parkovania nájdete na stránke www.parkovaciodom-centrum.sk.

Obchodno-administratívne priestory budovy majú celkovú rozlohu 1 800 metrov štvorcových. Po otvorení potravín Kraj sa počíta v prvom kvartáli roku 2025 s otvorením prevádzok lekárne, kaviarne, pánskeho holičstva, ako aj prevádzky poskytovateľa telekomunikačných služieb. V administratívnej časti to bude zubná klinika. Informácie o otvorení jednotlivých prevádzok budú postupne zverejňovať samotní nájomcovia. Polyfunkčná časť objektu je pre verejnosť otvorená každý deň v čase od 6:30 hod. do 20:30 hod., časť objektu určená na parkovanie je k dispozícii nonstop. „Výsledkom stavebných prác je moderná budova s piatimi nadzemnými podlažiami, postavená v súlade so štandardami energetickej efektívnosti a s využitím zelených technológií. V rámci obnoviteľných zdrojov energie a efektívneho vykurovania a chladenia sme v budove nainštalovali vlastné fotovoltaické panely či rekuperačné jednotky. Súčasťou budovy sú aj zelené strechy a exteriérové nabíjacie stanice pre elektromobily,“ vysvetľuje Marián Bakay, vedúci oddelenia investícií do nehnuteľností na úseku nehnuteľností poisťovne KOOPERATIVA.

Komplexná revitalizácia námestia slobody

Nový parkovací dom by mal vyriešiť nielen problém s parkovaním návštevníkov okolitých inštitúcií, polikliniky či zimného štadióna, ale nadväzuje aj na víziu mesta v podobe komplexnej revitalizácie Námestia slobody a vytvorenie kvalitného a bezpečného verejného priestoru, ktorý dnes zaberajú chaoticky parkujúce automobily. V budúcnosti bude parkovací dom vhodnou alternatívou komfortného parkovania aj pre návštevníkov Domu kultúry, ktorý mesto nadobudlo spolu s BBSK do svojho vlastníctva.

Foto: archív MsÚ BB

Z. Marhefková

Informácie z mestského úradu

Foto: MsÚ BB

01. Rekonštrukcia mestských ciest zo štátnej dotácie pokračuje

V súvislosti s oslavami 80. výročia Slovenského národného povstania vyčlenil štát pre Banskú Bystricu 300 tisíc eur na opravu miestnych ciest. Financie samospráva použila na obnovu vozoviek, parkovacích miest i chodníkov pre peších, nachádzajúcich sa predovšetkým v bezprostrednej blízkosti centra mesta. V rámci prvej etapy najskôr vysúfažený zhotoviteľ, spoločnosť PEMAX PLUS, spol. s r. o., obnovil povrch cesty na Švantnerovej ulici, ktorá vedie popod Štátnu operu, taktiež na Národnej ulici č.13-15 popri parčíku Ladislava Novomestského a parkovaciu plochu pri Národnom dome. V druhej etape sa zrealizovala obnova Cikkerovej ulice od križovatky s Národnou po Kapitulskej ulici. Zhotoviteľ obnovil chodník na strane pri objekte Štátnej opery a zvyšnú časť jazdného pruhu, ktorý nebol dotknutý rekonštrukčnými prácami plynárov. V tretej etape sa uskutoční obnova vetvy mimoúrovňovej križovatky s cestou I/66 na Ulici 29. augusta, ako aj obnova Kapitulskej ulice, od križovatky s Cikkerovou po cestu prvej triedy.

Oddelenie údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, MsÚ BB

02. Mesto hľadá opatrovateľky

Mesto Banská Bystrica hľadá opatrovateľov/ opatrovateľky. Podmienkou je ukončené zdravotnícke vzdelanie alebo opatrovateľský kurz. Ide o trvalý pracovný pomer v Zariadeniach pre seniorov v Sásovej, na Fončorde a na Uhlisku, ako aj o domácu opatrovateľskú službu. Samospráva ponúka aj možnosť skráteného pracovného úväzku. Platové podmienky predstavujú 850 eur za mesiac +

príplatky. Záujemcovia o prácu môžu kontaktovať Mgr. Denisu Lapšanskú na tel. čísle 048/4330 121 alebo emailom na denisa.lapsanska@banskabystrica.sk

Oddelenie riadenia ľudských zdrojov, MsÚ BB

03. Uvítanie detí do života

Mesto Banská Bystrica oznamuje rodičom, že v roku 2025 bude pozývať na uvítania do života deti narodené v roku 2024 spolu s rodičmi a ich príbuznými pozvánkou, adresovanou na adresu matky dieťaťa. Ak sa nebudú môcť rodičia a deti dostaviť na pozvaný termín, prosíme o spätnú väzbu. Kontakty sú uvedené v pozvánke. Súčasťou slávnostného uvítania detí do života je aj prezentácia Verejnej knižnice Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici a plaveckých jaslíčiek Húsatká, ktoré pripravili pre rodičov a hlavne detičky malé darčeky a pozvánku na voľnočasové aktivity. Najbližšie termíny uvítaní do života v roku 2025 pripravujeme počas sobôt v termínoch: 22. 2., 29. 3., 26. 4., 24. 5., 28. 6.

Matričný úrad a ohlasovňa pobytu, MsÚ BB

Foto: MsÚ BB

04. Obnova vojnových cintorínov pokračuje

Mesto venuje osobitnú pozornosť aj vojnovým hrobom a pietnym symbolom na svojom území. Samospráve sa ich darí postupne obnovovať a pretvárať aj vďaka mimorozpočtovým zdrojom. Získali sme dve dotácie z Ministerstva vnútra vo výške 11-tisíc eur, z ktorých sa už podarilo obnoviť Legionársky pomník v Majeri. Pomník odborníci vyčistili, odstránili vizuálne defekty, dielo ošetrili náterom proti priepustnosti vody a farebne ho zjednotili. V novembri sa začali práce aj na obnove oplotenia, ktoré opticky oddeľuje pietne miesto vojnových hrobov od civilnej časti. Renovácia pomníka vojakov 1. svetovej vojny na Židovskom cintoríne na Rudlovskej ceste by mala byť hotová do konca roka. Jedinečný výskum v lokalite Kremnička ukončil pracovný tím na čele s docentom Pavlom Šteinerom z Ka-

INFORMÁCIE Z MESTSKÉHO ÚRADU

OKTÓBER - DECEMBER 2024

tedry archeológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Archeologický výskum bude slúžiť na vedecké a dokumentačné účely. Výsledky poslúžia pamiatkarom ako podklad pre rozšírenie pásma pamiatkovej ochrany okolia tejto národnej kultúrnej pamiatky. Výslednú výskumnú správu bude mať mesto k dispozícii do konca roka.

Oddelenie kultúry, MsÚ BB

Foto: MsÚ BB

05. Po rekonštrukcii je plaváreň opätovne otvorená

Milovníci plávania sa počas leta museli zmieriť s tým, že vo vyhľadávanej krytej plavárni Štiavničky sa bude realizovať niekoľkokomplexná rekonštrukcia priestorov spŕch a toaliet, z dôvodu havarijného stavu podláh, stien a stropov. V núdzovom prevádzkovom režime fungovala plaváreň od 23. septembra. 50-metrový bazén mohli využívať len plavecké kluby, školy či organizácie formou prenájmu plaveckých dráh. Obľúbené športovisko otvorilo opätovne svoje brány pre verejnosť 25. novembra.

MBB a.s.

06. Zmena úradných hodín mestského úradu

Klientske centrum, ako aj Matričný úrad a ohlasovňa pobytu mestského úradu budú mať v období vianočných a novoročných sviatkov zmenené úradné hodiny.

Pondelok 23. 12. 2024	7:30 – 12:00
Piatok 27. 12. 2024	
Utorok 31. 12. 2024	zatvorené

Od 2. januára 2025 budú úradné hodiny zabezpečované v obvyklom prevádzkovom čase, ktorý je uverejnený na webe mesta.

Oddelenie prvého príjmu, MsÚ BB

Vďaka eurofondom investujeme do rozvoja mesta milióny eur

Všetky mestá na Slovensku žijú náročné časy, kedy nemajú dostatok financií na vlastný rozvoj a sú odkázané na využívanie európskych peňazí. Napriek tomu sa Banská Bystrica vďaka skvelému projektovému tímu mestského úradu, zapája v novom eurofondovom období do mnohých výziev, dosahuje významné výsledky a je mimoriadne úspešná. Len na jeseň tohto roku sa mestu podarilo získať 11 miliónov eur, ktoré investuje do obnovy základných škôl, zameranej na energetické úspory či budovania cyklotrás a nových chodníkov. Okrem toho máme pripravený bohatý zásobník projektov v oblasti životného prostredia, cestnej infraštruktúry a revitalizácie verejných priestorov. Obnova autobusových zastávok i vozidiel mestskej hromadnej dopravy, detských ihrísk, športovísk či riešenia v oblasti kybernetickej bezpečnosti patria k ďalším zámerom, ktorým venuje samospráva patričnú pozornosť.

Vizuálizácia mosta pri železničnej stanici

Zavádzanie zelených a modrých riešení v reakcii na zmenu klímy

Mnohými vypracovanými projektmi chce mesto v ďalšom období reagovať aj na čoraz častejšie výkyvy počasia. „Vďaka získaným financiam vo výške takmer 2 milióny eur, zrealizujeme v budúcom roku najväčšiu zelenú strechu v meste, v rozsahu takmer 4000 m², ktorá vznikne na ZŠ Sitnianska. Zlepší nielen stavebno-technický stav budovy, ale zníži negatívne dopady klimatickej zmeny, priamo na najväčšom sídlisku pomôže zachytávať dažďovú vodu a ochladzovať okolité prostredie,“ hovorí primátor Ján Nosko. Rovnaký projekt má mesto pripravený aj na objekte zariadenia sociálnych služieb na Ulici 9. mája na Uhlisku. Schválenými financiami z Plánu obnovy a odolnosti vo výške 219 600 eur sa v budúcom roku začne aj s budovaním 35 nabíjajúcich staníc pre elektromobily vo vybraných lokalitách Banskej Bystrice. Zelené

Najväčšia obnova mestských budov

Po rozsiahlej rekonštrukcii materských škôl v minulých rokoch, bude nasledujúce obdobie patriť v meste pod Urpínom historicky najväčšej obnove základných škôl. Cieľom je znížiť energetickú náročnosť budov, ktoré majú viac ako 60 rokov a dosiahnuť tak významné úspory. Súčasťou mnohých projektov je aj budovanie fotovoltických zariadení na strechách škôl, vďaka čomu si budú môcť

ZŠ Golianova

ZŠ Slovenského národného povstania

vyrábať vlastnú energiu. Už v budúcom roku dostane nový šat ZŠ Golianova a ZŠ Slovenského národného povstania. Na ich rekonštrukciu získala samospráva externé zdroje vo výške 6,1 mil. eur. „Okrem toho máme

v našom zásobníku pripravené projekty obnovy ZŠ Spojová, ZŠ Ďumbierska, ZUŠ J. Cikker, ZŠ Pieninská, ZŠ Gaštanová či ZŠ Moskovská. Aktuálne hľadáme vhodné modely financovania týchto zámerov. V prípade, že budú vyhlásené nové eurofondové výzvy, zapojíme sa aj do nich,“ objasňuje Martin Lakanda, vedúci odboru rozvojových aktivít mesta. Samospráva má v pláne skvalitniť aj objekt mestského úradu dosiahnutím energetických úspor, na ktorý má spracovaný projekt za viac ako pol milióna eur. „Aktuálne čakáme na výsledky, či sme boli v podanej žiadosti úspešní. V kombinácii s realizáciou projektu zvyšovania úrovne kybernetickej a informačnej bezpečnosti vďaka schváleným financiam v objeme 490 tis. eur, by sme tak úrad posunuli na vyššiu úroveň,“ hovorí Marica Koreňová, prednostka MsÚ.

ZŠ Sitnianska

a vodozádržné riešenia prinesú v ďalších rokoch projekty Zelené sídliská zamerané na revitalizáciu vnútroblokových priestorov, na ktoré sa v súčasnosti spracúvajú projektové dokumentácie. Ak sa na ne postupne podarí

získať externé zdroje, pôjde o najväčší zelený projekt v histórii mesta v hodnote 28 miliónov eur. Okrem toho sa intenzívne pracuje na zámere revitalizácie mestského parku (2,9 mil. eur) či Námestia slobody (2 mil. eur).

Budúci rok bude patriť aj budovaniu cyklotrás

Po náročnej projektovej príprave sa cyklistická verejnosť po rokoch môže tešiť aj na realizáciu viacerých zámerov v oblasti budovania mestských cyklotrás. Aktuálne je v štádiu verejného obstarávania na zhotoviteľa projekt cyklotrasy v Sásovej, na ktorú samospráva získala mimorozpočtové zdroje vo výške 1,3 mil. eur. „Okrem toho sme boli úspešní v projekte prepojenia centra mesta so Sásovou, ale aj Radvaňou a Fončordou. Zároveň nám bola schválená žiadosť na vybudovanie prvej etapy cyklotrasy vedúcej z Huštáku do Kráľovej, ktorá sa napojí na nový cyklomost,“ dopĺňa Jakub Gajdošík, prvý zástupca primátora.

Vizualizácia plánovanej cyklotrasy na Kollárovej ulici

Foto: archív MsÚ BB

Nezabúdame na kultúru a sociálnu oblasť

Investície do kultúrneho dedičstva, komunitného rozvoja, miestnej a regionálnej kultúry i cestovného ruchu, patria k ďalším oblastiam, na ktorých mesto pracuje. Ide o rekonštrukciu klenotu Banskej Bystrice, kaštieľa Radvanských, prípravu zámeru vybudovania novej divadelnej sály v Divadle z Pasáže, ako aj ďalšie kroky vedúce k záchrane najvýznamnejšej technickej pamiatky v meste s medzinárodným významom – Medeného hámra. Projektový tím spracúva aj zámer obnovy Petermanovej veže a pozornosť zameriava na hľadanie riešení revitalizácie banskobystrického amfiteátra. „V sociálnej oblasti má mes-

Významná technická pamiatka Medený hámor

Foto: archív MsÚ BB

Vizualizácia nájomných bytov na Ďumbierskej ulici

Vizualizácia: archív MsÚ BB

V Divadle z Pasáže by mala pribudnúť nová divadelná sála

Foto: archív MsÚ BB

to vypracované projekty vybudovania dvoch zariadení sociálnych služieb na Rudlovskej a Malachovskej ceste, ktoré sú v súčasnosti v štádiu stavebného konania. V prípade nájomných bytov na Ďumbierskej ulici, kde má vzniknúť 23 jednotiek bežného štandardu, pripravujeme opakované verejné obstarávanie na zhotoviteľa. Zároveň odborníci realizujú prieskum, či by na výstavbu nájomného bytového domu bola vhodná aj Hlboká ulica,“ hovorí Martin Majling, 2. zástupca primátora.

rozpočtom 1,8 mil. eur. „Hoci možnosti na získanie eurofondov v oblasti cestnej infraštruktúry je minimum, aj v tomto smere budeme hľadať potrebné zdroje, a keďže ide o dôležité projekty, budeme do ich realizácie investovať aj z mestského rozpočtu,“ hovorí Vladimír Brieda, vedúci oddelenia implementácie projektov. Prioritou vedenia mesta je aj príprava projektu nového mosta v Kremničke, s cieľom vyriešiť komplikovanú dopravnú situáciu v tejto lokalite po zbúraní mostného objektu v havarijnom stave. V štádiu príprav je aj projekt komplexnej rekonštrukcie Bernolákovej i Kollárovej ulice. Okrem toho je ďalšou z dôležitých oblastí najväčšia obnova trolejbusov a autobusov, na nákup ktorých by malo byť preinvestovaných takmer 20 mil. eur. Nasledujúci rok bude patriť aj finalizácii projektu modernizácie autobusových zastávok a druhej etapy modernizácie svetelných križovatiek. „Veríme, že po dlhých rokoch zrealizujeme z vyčlenených financií z mest-

Z chátrajúceho objektu v parku bude kaviareň

Vizualizácia: archív MsÚ BB

Investície do dopravnej infraštruktúry

Budovanie kvalitnej dopravnej infraštruktúry je ďalšou oblasťou, v ktorej bude mesto v nasledujúcom období realizovať viaceré aktivity. Pripravený je projekt výmeny mosta pri malej železničnej stanici (1,7 mil. eur) i rekonštrukcie mosta na Mládežníckej ulici, s celkovým

ského rozpočtu aj prvú etapu výstavby parkoviska na Tatranskej ulici, ktoré nám vo viacerých konaniach napadlo bratislavské združenie, čím sa celý proces zabrzdil,“ dopĺňa Viera Fircová, poverená vedením oddelenia investičnej výstavby.

Z. Marhefková

Napriek zložitej dobe v projektoch nepoľavujeme

Blíži sa koniec roka, obdobie bilancovania uplynulých dní. Pre samosprávy bol opäť náročný. S primátorom Jánom Noskom sme sa rozprávali o tom, ako vníma predchádzajúce mesiace, čo sa podarilo v Banskej Bystrici zrealizovať a čo nás čaká.

■ Aký bol pre Vás rok 2024, pán primátor?

Po konfrontácii s rokmi pandémie i vojnového konfliktu, po inflačnej a energetickej kríze, máme za sebou ďalší komplikovaný rok. Za najdôležitejšie považujem to, že napriek zložitej situácii s financiami sme nepoľavili v príprave projektových zámerov a dokázali sme nájsť zdroje na znižovanie investičného a technologického dlhu. V priebehu roka sme riešili viaceré témy. Som rád, že sa nám podarilo rozbehnúť reguláciu parkovania v podobe rezidentských zón v troch lokalitách. Ohlasy sú zatiaľ pozitívne. Teší ma, že sa podarilo odštartovať najväčší projekt v histórii mesta, výstavbu novej Rooseveltovej nemocnice. Ďalším strategickým momentom bolo nadobudnutie priestorov pre vybudovanie nového ZAaRESu. Aktivity, ktoré sme rozbehli, smerujú aj k revitalizácii Medeného hámbra, na Dome kultúry sme počas leta realizovali zabezpečovacie práce proti jeho ďalšej devastácii.

■ Samosprávy v súčasnosti investujú do rôznych zelených a modrých riešení s cieľom znížiť negatívne dopady zmeny klímy. Bolo mesto Banská Bystrica úspešné v tomto smere?

Aj my sme sa zamerali na zavádzanie opatrení súvisiacich so znižovaním dopadov klimatickej zmeny. Išlo napríklad o výmenu starých pouličných svietidiel za úsporné, budovanie dažďových záhrad v areáloch základných škôl či zakúpenie e-bikov pre mestský úrad s prístreškom a fotovoltikou. Získali sme financie na budovanie nabíjajúcich staníc pre elektromobily, ale aj na rekonštrukcie základných škôl so zameraním na znižovanie energetickej náročnosti budov. Získali sme zdroje na budovanie cyklotrás a pokračujeme aj v príprave projektu Zelené sídliská či revitalizácie mestského parku.

■ Mesto napreduje aj v budovaní priestorov pre aktívne trávenie voľného času mladých, ale aj seniorov. Čo sa stihlo v tomto roku zrealizovať?

Po mnohých rokoch sľubov sme našli v BBSK partnera, na ktorého pozemkoch sme vybudovali skatepark a hokejbalové ihrisko. Komunita skejterov a hokejbalistov tak bude mať po dlhých rokoch naozaj dôstojné prostredie pre rozvoj svojich športových aktivít. Pre seniorov sme vybudovali oddychovú

Foto: MsJ BB

zónu Magnólia a som rád, že pokračujeme aj v obnove ďalších výtvarných diel vo verejnom priestore. Príkladom je Hexagon v Parku pod Pamätníkom SNP.

■ Mestu sa podarilo zbaviť dlhoročného „strašiaka“- tzv. jamy na Námestí slobody, ktorá dlhodobo trápila Banskobystričanov a Banskobystričanky. Po rokoch sa v tejto lokalite podarilo vybudovať nový parkovací dom.

Od môjho nástupu na pozíciu primátora som bol konfrontovaný s témou jamy pri úrade. Pozemok kedysi patril mestu, no v minulosti bol odpredaný do súkromného vlastníctva. Po zmene niekoľkých majiteľov sme konečne našli partnera v spoločnosti Kooperativa, a jej spoločnosti VIG Offices, ktorá akceptovala podmienky mesta pri výstavbe parkovacieho domu. Som rád, že v centre mesta nám pribudlo 204 parkovacích miest a takisto polyfunkčný objekt. Som presvedčený, že je to výborná správa a po autobusovej stanici tak zmizol naveky ďalší strašiak, jama pri mestskom úrade.

■ Tento rok bol turbulentný aj v doprave. Po tom, čo boli zistené statické nedostatky, ste museli pristúpiť k zbúraní kremničianskeho mosta. Vyžiadalo si to rýchle nasadenie viacerých zložiek.

Napriek tomu, že sa venujeme obhliadkam a diagnostike mostov, ten kremničiansky nás veľmi prekvapil. Po jeho obhliadke boli zistené poruchy takého rozsahu, ktoré nás nútili pristúpiť k rýchlym riešeniam. Po vyhlásení mimoriadnej situácie sme sa rozhodli tento most zbúrať, nakoľko mohla byť ohrozená premávka po rýchlostnej ceste R1. Momentálne pracujeme na projektovej dokumentácii, identifikácii vlastníka a následne nás budú čakať rokovania na ministerstve dopravy.

Treba však povedať, že za uplynulé roky sa nám podarilo okrem výstavby nového mosta v Iliashi vybudovať aj nový most v Jakube. Po výstavbe malého mosta na Mládežníckej ulici nás čaká aj výstavba nového hlavného mosta v tejto lokalite, ktorý prepája mestskú časť Radvaň s Fončordou. S diagnostikou ďalších mostov nepoľavujeme a pozornosť venujeme aj tomu pri obchodnom dome TESCO.

■ Mestá a obce čaká náročný rok. Už v roku 2023 musela Banská Bystrica oželiť dotačný balík, prostredníctvom ktorého po minulých rokoch podporovala šport, kultúru či cestovný ruch. Súčasná konsolidácia verejných financií môže mať dopad aj na samosprávy.

V súčasnosti všetky mestá trápí nepredvídateľnosť financovania. Pri príprave rozpočtu preto obraciame každé euro, aby sme financie investovali správne a efektívne. Posledné roky boli vždy rokmi neprijemných prekvapení. Aktuálne sa pripravujeme na dopady spôsobené konsolidačným balíčkom či zvyšujúcim sa daňovým zaťažením. Pocítíme to vo všetkých oblastiach. Napriek tomu som rád, že po dohode s členmi poslaneckých klubov, ktorí ma podporujú v mestskom zastupiteľstve, môžem predložiť rozpočet mesta na rok 2025 obsahujúci aj položku dotácie vo výške 300 000 eur. Po dvoch rokoch pôstu tak chceme pomôcť subjektom zameraným na šport, kultúru, vzdelávanie, cestovných ruch, životné prostredie i sociálnu oblasť a podporiť tak kluby a organizácie pôsobiace v našom meste v ich verejnoprospešnej činnosti.

■ Blížia sa vianočné sviatky, pre mnohých najkrajšie obdobie v roku, kedy si oddýchnu v kruhu najbližších. Čo by ste zapriali obyvateľom nášho mesta?

Chcem zaželať všetkým Banskobystričankám a Banskobystričanom, aby mali k sebe bližšie. Nech im advent priniesie zdravie, nech nás dokáže stmeliť pozitívnou energiou, nech si zachováme zdravie, empatiu voči slabým a zraniteľným a pohodu na duši. Všetkým vám prajem krásne, pokojné a požehnané vianočné sviatky, ako aj vstup do nového roka. Budem rád, ak sa budeme navzájom počúvať a vytvárať spolu pozitívnu bystrickú atmosféru.

Kancelária primátora

Mesto zrekonštruovalo parkovisko pri Rooseveltovej nemocnici

Pri ceste za lekármi každému vyhovuje, ak má k dispozícii kvalitnú infraštruktúru. Nedostatok parkovacích miest predstavoval v lokalite, ktorú navštevujú aj pacienti zo vzdialenejších regiónov, dlhodobý problém. Aby mesto zvýšilo komfort pre ľudí, ktorí nemocnicu navštívia na vlastnom aute, v spolupráci s Fakultnou nemocnicou s poliklinikou F. D. Roosevelta zrekonštruovalo parkovisko. Z vlastných prostriedkov tam investovalo 247 tisíc eur. Pre pacientov a návštevníkov je k dispozícii 123 parkovacích miest.

Pribudlo tam vodorovné a zvislé dopravné značenie. „Som rád, že sa nám v tejto frekventovanej lokalite podarilo zrekonštruovať parkovisko, ktoré bude slúžiť pre všetkých pacientov a návštevníkov nemocnice. Považujem za viac ako potrebné, aby sme investovali finančné zdroje do kvalitnej infraštruktúry v našom meste. Takýmto spôsobom chceme uľahčiť cestu pacientov za vyšetrením,“ zdôraznil primátor Ján Nosko. Nemocnica okrem toho nedávno vybudovala pre vlastných zamestnancov 47 parkovacích miest a 8 miest pribudlo pre zdravotne ťažko znevýhodnených. Pre zamestnancov nemocnica sprístupnila aj ďalšie parkovacie miesta v rámci areálu.

Zmena organizácie dopravy, vytvorenie bus pruhov

Na Námestí Ludvíka Svobodu, Tajovského ulici a ďalších priľahlých komunikáciách je plánovaná aj zmena organizácie dopravy. V okolí najväčšieho zdravotníckeho zariadenia má podporiť využívanie mestskej hromadnej dopravy. Novinkou bude vytvorenie bus pruhov v smere od nemocnice po kruhový objazd na hlavnom ťahu. Vyčlenené pruhy pre autobu-

sy a trolejbusy by mali pribudnúť aj v smere od Mestského parku k spomínanej okružnej križovatke a takisto aj na Švermovej v smere od plážového kúpaliska. Samospráva sa snaží prispieť k zmene zmysľania verejnosti, pokiaľ ide o spôsob dopravy za poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Cieľom je presunúť cestujúcich viac do mestskej hromadnej dopravy, aby sa vyhlili dopravným zápcham. Posilniť by sa mali aj spoje MHD, smerujúce k nemocnici. Navyše, k dispozícii sú aj odstavne parkoviská pri nákupných centrách (TESCO, OC Terminál). „Prostredníctvom bezplatných záchytných parkovísk, odkiaľ budú zabezpečené kratšie intervaly spojov MHD, chceme motivovať ľudí, aby ich využívali a neparkovali v okolí Rooseveltovej nemocnice, kde bude parkovanie, naopak, spoplatnené. Cieľom nás všetkých je zabezpečiť, aby doprava v okolí nemocnice počas aktuálnej výstavby fungovala bez zbytočných komplikácií,“ dopĺňa 1. zástupca primátora Jakub Gajdošík. Pre pacientov sa zmenila aj trasa, po ktorej sa dostanú do polikliniky. Pôvodné schody, ktoré smerovali k Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou Banská Bystrica a na konci ktorých boli stánky s ovocím, sú už minulos-

ťou. V súvislosti so zmenou polohy výstupnej zastávky bude nové miesto pre vystupovanie cestujúcich bližšie k schodisku, ktorým sa návštevníci kratšou cestou dostanú do priestorov polikliniky. Ľudia tak už po novom nebudú vystupovať na pôvodnej zastávke, ale autobus prejde parkoviskom, otočkou a návštevníkov vyloží priamo pred poliklinikou, aby nemuseli prechádzať cez cestu. V pláne sú aj ďalšie opatrenia, súvisiace s rekonštrukciou nemocnice. Jedným z nich je aj vybudovanie bezpečnejšieho priestoru zastávky MHD s názvom Tajovského pod nemocnicou. V najbližšom období sa taktiež plánuje zmena organizácie dopravy, resp. zmena hlavnej cesty z rýchlostnej cesty R1 na ulicu Tajovského.

Oprava

Vo vydaní Radničných novín č. 3/2024 došlo pri grafickom spracovaní k chybe. Ospravedlňujeme sa a uvádzame správne údaje: pre pacientov bude v novej nemocnici k dispozícii 695 štandardných lôžok, 76 lôžok JIS, 9 nadzemných podlaží, viac ako tisíc parkovacích miest. Stavba nemocnice by mala byť ukončená v roku 2028.

Red

Ako sa ujalo rezidentské parkovanie?

Prededávnom mesto zaviedlo nové rezidentské zóny, ktoré pri parkovaní zvýhodnili obyvateľov s trvalým pobytom v meste. Týka sa to lokalít Podlavice, Uhlisko, Severná a Bakossova. Otázky smerovali na Martina Snopka, ktorý je poverený vedením oddelenia údržby miestnych komunikácií v našom meste.

■ Ako by ste z Vášho pohľadu zhodnotili zavedenie parkovacej politiky?

Prispelo k ochrane obyvateľov s trvalým pobytom v rezidentských lokalitách, k zníženiu počtu zaparkovaných vozidiel, k zmene dopravných návykov a k stanoveniu jasných pravidiel parkovania prijatím VZN č. 4/2024 o dočasnom parkovaní motorových vozidiel na vymedzenom území mesta Banská Bystrica. Postupne očakávame využívanie existujúcich garáží, vyznačenie a budovanie nových parkovacích miest.

■ Môžeme uviesť aj štatistiky, ako sa nová parkovacia politika osvedčila?

Do 15.11.2024 bolo vydaných 1488 elektronických parkovacích kariet do novozriadenej rezidentských zón, konkrétne na Uhlis-

ku išlo o 571 kariet, na Severnej o 279 kariet a pre Podlavice sme vydali 638 kariet. Podrobné vyhodnotenie vplyvu zavedenia regulácie a konkrétne štatistiky vo vzťahu k parkovaniu sa budú vyhodnocovať v priebehu budúceho roka.

■ Čo sa najviac využíva pri rezidentskom parkovaní?

Obyvatelia mesta najviac preferujú aplikáciu mesta Banská Bystrica, kde je možné požiadať o prístup do webovej aplikácie, vydanie rezidentskej parkovacej karty a uhradenie poplatku za dočasné parkovanie. Pri úhrade poplatku pre návštevníkov rezidentských lokalít za krátkodobé parkovanie je návštevníkmi najviac využívaná bezhotovostná úhrada cez webovú aplikáciu mesta, cez SMS parking,

alebo aj v parkovacích automatoch využitím platobného terminálu.

■ Aké sú odozvy zo strany obyvateľov a motoristov?

Banskobystričanky a Banskobystričania na Uhlisku, Severnej-Bakossovej a Podlaviciach vyjadrili spokojnosť so zavedením regulácie parkovania v spoplatnenom čase od 17:00 do 07:00. V regulovanom čase je možné jednoducho nájsť voľné parkovacie miesta. Obyvatelia sa pýtajú aj na termín zavedenia regulovaného parkovania v ostaných častiach mesta. Zavedenie rezidentských zón v Radvani, Podháji, Kráľovej, na Fončorde a v mestskej časti Rudlová-Sásová je plánované v ďalších rokoch.

Red

Harmonogram zberu odpadu na rok 2025

Nadrozmerný odpad

Medzi nadrozmerný (objemný) odpad patrí nepotrebný nábytok, dvere, staré okná, nádob, koberec, sanitárne vybavenie (WC misa, umývadlo, vaňa), plechové rúry a pod. Uvedený odpad sa z dôvodu veľkých rozmerov nedá uložiť do klasických zberných nádob. V predvečer určeného termínu zberu je možné položiť ho ku zberným nádobám na zmesový komunálny odpad. Apelujeme na obyvateľov, aby z dôvodu zabezpečenia čistoty mesta a efektivity systému zberu komunálneho odpadu dodržiavali termíny zberu

príslušné pre ich ulicu a základné podmienky nakladania s odpadom. Ak potrebujete odovzdať odpad mimo termínu, môžete ho celoročne a bezodplatne odviešť do Zberného dvora v Radvani na Zvolenskej ceste. Nadrozmerný odpad je potrebné ukladať ku klasickým zberným nádobám výhradne jeden deň, t. j. vo štvrtok (v prípade termínov zberu: 4. 7. a 31. 10. v stredu) pred určeným dátumom zberu. Upozorňujeme, že medzi nadrozmerný odpad nepatrí stavebná suť, panely, tehly, dlažba, pneumatiky, elektrospotrebiče, ako sú

mikrovlnné rúry, elektrické kosačky, variče, chladničky, televízory či kopírovačky. Taktiež ani tlačiarne, batérie a drobný komunálny odpad vo vreciach alebo v krabiciach, ktorý sa nemá ku kontajnerom ukladať. To isté platí aj o rôznych druhoch drobného odpadu, vrátane zavaranín, potravín, ale i odevov, obuvi, športových potrieb (korčule, lyžiarky, lyže), akvárií, kníh a pod. Všetky spomínané veci zvyčajne zanechávajú znečistené stojisko a verejné priestranstvo.

Oblasť č. 1	10. 1.; 7. 2.; 7. 3.; 4. 4.; 2. 5.; 6. 6.; 4. 7.; 1. 8.; 5. 9.; 3. 10.; 31. 10.; 28. 11.	Centrum, Uhlisko, Sídliisko, Fortnička, Majer, Šalková, Senica, Graniar, Karlovo, Jesenský Vŕšok, Medený Hámor, Belveder, Slnčné Stráne, Laskomer, Trosky , ulice: Prof. Sáru a Horné Záhrady, Severná
Oblasť č. 2	17. 1.; 14. 2.; 14. 3.; 11. 4.; 9. 5.; 13. 6.; 11. 7.; 8. 8.; 12. 9.; 10. 10.; 7. 11.; 5. 12.	Radvaň, Kráľová, Iliáš, Rakytovce, Kremnička, Stupy, Pršianska Terasa, Suchý Vrch, Fončorda - 1. časť : ulice Mládežnícka, Družby, Okružná, Wolkerova, Gorkého, Nové Kalište, Jilemnického, Sadová, Nešporova, Kpt. Nálepku, Švermova, Cesta na štadión, Hutná
Oblasť č. 3 Výnimkou sú štvrtky	24. 1.; 21. 2.; 21. 3.; 17. 4.!!; 16. 5.; 20. 6.; 18. 7.; 15. 8.; 19. 9.; 17. 10.; 14. 11.; 12. 12.	Podlavice, Skubín, Fončorda - 2. časť : ulice: Tulska, Moskovská, Vršacká, Zadarská, Oreburská, Internátna, Nová, Slnčná, Bagarova, Jazmínova, Tichá, Zelená, Havranské, Spojová, Šalgotarjanska, THK, Kvetinová
Oblasť č. 4	31. 1.; 28. 2.; 28. 3.; 25. 4.; 23. 5.; 27. 6.; 25. 7.; 22. 8.; 26. 9.; 24. 10.; 21. 11.; 19. 12.	Rudlová, Sásová, Kostiviarska, Jakub, Uľanka, Nový Svet

Biologicky rozložiteľný odpad

Biologicky rozložiteľné odpady – BRO tvoria najväčší hmotnostný podiel z komunálnych odpadov, teda zabezpečenie ich triedeného zberu, resp. kompostovania je veľmi dôležité. A to najmä z environmentálneho dôvodu zníženia množstva ukladaných odpadov na skládke, a tým i zníženia tvorby významného skleníkového plynu – metánu. Zber BRO od rodinných domov – IBV prostredníctvom 240 l nádob hneď (resp. historicky červenej

farby) bude v roku 2025 bez zmeny zberových rájónov oproti r. 2024. Nádoby sú určené na BRO zo záhrad – konáre, tráva, listie atď. a na kuchynský odpad ako sú najmä zvyšky z ovocia a zeleniny, zvyšky jedál a potravín z domácnosti, zvyšky pečiva a obilnín, papierové čajové vrecúška a pod. Vzhľadom na obmedzenú nosnosť 240 l nádob na BRO nie je žiadúce prepínať nádoby ťažkým odpadom ako je napr. zhnité ovocie.

Zároveň však informujeme, že ekologicky vhodným nakladaním s BRO je jeho kompostovanie, preto v prípade, že je to možné a účelné, odporúčame prednostne využiť túto formu. Kompostovať môžeme všetky BRO, ktoré vznikajú v domácnosti, záhrade, na poli a pri chove poľnohospodárskych zvierat. Ideálna je zmes najrozličnejších materiálov, ktorú je potrebné vhodne upraviť (podrvíť, posekať, zvlhčiť atď.) a dobre premiešať.

Zberová oblasť	Časť mesta a ulice	január	február	marec až november	december
č. 1 A	Kremnička, Rakytovce, Iliáš, Pršianska terasa, Kráľová a Radvaň - ulice: Podháň, Sládkovičova, Cintorínska, Sokolovská	6. 1.	3. 2.	každý PONDELOK	8. 12.
č. 1 B	Stará a nová Sásová, Rudlová, Centrum - ulice: Cesta k nemocnici, Petelenova, Horné záhrady, Šoltésovej, Kollárova, Skuteckého a F. Bystrého	20. 1.	17. 2.	výnimka: utorok 22. 4.	22. 12.
č. 2	Radvaň - ulice: Bočná, Krátka, Stredná, Malachovská, Poľná, Stromová, Stupy, Fončorda, Suchý vrch, Fortnička, Trosky, Centrum - ulice: Dolná, Horná Strieborná, Kuzmányho, Národná, J. Cikera, F. Švantnera, Hurbanova, J. Chalupku, J. Kráľa, M. Hattalu, M. M. Hodžu, Murgašova, R. Nedeckého, Záhradná;	7. 1. 21. 1.	4. 2. 18. 2.	každý UTOROK výnimka: streda 23. 4.	9. 12. 23. 12.
č. 3	Podlavice, Skubín a Belveder, Graniar a ul. Tajovského	8. 1. 22. 1.	5. 2. 19. 2.	každá STREDA	10. 12. 24. 12.
č. 4	Kostiviarska, Jakub, Nový Svet, Uľanka, Jesenský vŕšok, Karlovo, Slnčné stráne, Medený Hámor, Laskomer, Centrum - ulice: Cesta na amfiteáter, Bakossova, J. Bottu, Stoličková, Lazovná, Katovná, Krížna, Prof. Sáru	9. 1. 23. 1.	6. 2. 20. 2.	každý ŠTVRTOK	11. 12. 24. 12.
č. 5	Senica, Majer, Uhlisko, Sídliisko - ul. Jegorovova, Partizánska, Šalková, Centrum - ul. Horná	10. 1. 24. 1.	7. 2. 21. 2.	každý PIATOK	12. 12. 26. 12.

Zber triedených zložiek odpadu v roku 2025 „od dverí“ rodinných domov

Cieľom v oblasti odpadového hospodárstva je zabezpečiť dodržiavanie celosvetovo uznávanej hierarchie. Na prvom mieste sú aktivity na predchádzanie vzniku odpadu. Ak vzniku odpadov nevieme predísť, tak by sme mali zabezpečiť opätovné použitie výrobkov, zvýšiť recykláciu odpadu na maximálnu možnú

mieru. Odpad, ktorý nedokážeme recyklovať, by mal byť podľa možnosti využitý na výrobu energie a len nevyhnutný zvyšok odpadu by mal byť skládkovaný. Na území mesta funguje od 1. augusta 2023 vývoz triedeného zberu komunálneho odpadu pre obyvateľov v individuálnej bytovej výstavbe (IBV). Ide

o združený zber plastov, tetrapakov a kovov, ako aj o vývoz papiera. Vývoz triedených zložiek bude zabezpečovaný podľa aktuálneho harmonogramu v šiestich zberových oblastiach, do ktorých boli jednotlivé mestské časti zahrnuté.

Harmonogram vývozu triedeného zberu komunálnych odpadov pre obyvateľov v IBV

Zberová oblasť	č. 1		č. 2		č. 3		č. 4		č. 5		č. 6	
	plasty	papier	plasty	papier	plasty	papier	plasty	papier	plasty	papier	plasty	papier
	Kremnička, Rakytovce, Iľiaš, Pršianska terasa, Kráľová a Radvaň - ulice: Podháj, Sládkovičova, Cintorínska, Sokolovská		Sásová, Rudlová, Centrum - ulice: Cesta k nemocnici, Petelenova, Horné záhrady, Šoltésovej, Kollárova, Skuteckého, F. Bystrého		Radvaň - ulice: Bočná, Krátka, Stredná, Malachovská, Polná, Stromová, Stupy, Fončorda, Suchý vrch, Fortnička, Trosky, Centrum - ulice: Dolná, Horná Strieborná, Kuzmányho, Národná, J. Cikkera, F. Švantnera, Hurbanova, J. Chalupku, J. Kráľa, M. Hattalu, M. M. Hodžu, Murgašova, R. Nedeckého, Záhradná;		Podlavice, Skubín, Belveder, Graniar a ul. Tajovského		Kostiviarska, Jakub, Nový Svet, Uľanka, Jesenský vŕšok, Karlovo, Slnčné stráne, Medený Hámor, Laskomer, Centrum - ulice: Cesta na amfiteáter, Bakossova, J. Bottu, Stoličková, Lazovná, Katovná, Krížna, Prof. Sáru		Senica, Majer, Uhlisko, Sídliisko - ul. Jegorovova, Partizánska, Šalková, Centrum - ul. Horná	
Január	14. 1.	-	17. 1.	-	21. 1.	-	24. 1.	-	28. 1.	-	3. 1. 31. 1.	3. 1.
Február	11. 2.	11. 2.	14. 2.	14. 2.	18. 2.	18. 2.	21. 2.	21. 2.	25. 2.	25. 2.	28. 2.	28. 2.
Marec	11. 3.	-	14. 3.	-	18. 3.	-	21. 3.	-	25. 3.	-	28. 3.	-
Apríl	8. 4.	8. 4.	11. 4.	11. 4.	15. 4.	15. 4.	18. 4.	18. 4.	22. 4.	22. 4.	25. 4.	25. 4.
Máj	6. 5.	-	9. 5.	-	13. 5.	-	16. 5.	-	20. 5.	-	23. 5.	-
Jún	3. 6.	3. 6.	6. 6.	6. 6.	10. 6.	13. 6.	13. 6.	13. 6.	17. 6.	17. 6.	20. 6.	20. 6.
Júl	1. 7. 29. 7.	29. 7.	4. 7.	-	8. 7.	-	11. 7.	-	15. 7.	-	18. 7.	-
August	26. 8.	-	1. 8. 29. 8.	1. 8.	5. 8.	5. 8.	8. 8.	8. 8.	12. 8.	12. 8.	15. 8.	15. 8.
September	23. 9.	23. 9.	26. 9.	26. 9.	2. 9. 30. 9.	30. 9.	5. 9.	-	9. 9.	-	12. 9.	-
Október	21. 10.	-	24. 10.	-	28. 10.	-	3. 10. 31. 10.	3. 10.	7. 10.	7. 10.	10. 10.	10. 10.
November	18. 11.	18. 11.	21. 11.	21. 11.	25. 11.	25. 11.	28. 11.	28. 11.	4. 11.	-	7. 11.	-
December	16. 12.	-	19. 12.	-	23. 12.	-	26. 12.	-	2. 12. 30. 12.	2. 12.	5. 12.	5. 12.

Dôležitý oznam pre vrecový zber komunálneho odpadu

Výdaj vriec na zber zmesového komunálneho odpadu pre obyvateľov a právnické osoby, ktoré majú týmto systémom zabezpečený zber, sa bude realizovať na ZBERNOM DVORE mesta Banská Bystrica v Radvani, Zvolenská cesta 15063 (pri železničnej stanici

Radvaň). Otváracie hodiny sú v pracovných dňoch od 8:30 do 17:30 h. a v sobotu od 8:30 do 17:00 h. Informácie je možné získať na tel. čísle 048 418 61 88.

Distribúcia žltých vriec na združený zber plastov, kovov a viacvrstvových kombinova-

ných materiálov (tetrapak) pre obyvateľov rodinných domov (IBV) v počte 30 ks na rok 2025 sa uskutoční v mesiaci december spolu s roznáškou brožúry harmonogramov a pravidiel nakladania s komunálnym odpadom na rok 2025.

Keď sa zima opýta, čo sme robili v lete

Na zimu sa pripravujú aj Mestské lesy Banská Bystrica. Aby ju prežili divoké zvieratá, záleží niekedy aj od pomoci človeka. Mestskí lesníci sa preto na nastávajúce mrazivé dni a noci nachystali už v lete a počas jesene. Potvrdil nám to aj hlavný inžinier Jozef Jankov, ktorý má prehľad o tom, aké úsilie ich to stálo. „Počas letných mesiacov sme pokosili 16 hektárov horských lúk. Ide napríklad o lúku Rovne v Národnom parku Veľká Fatra, lokalitu Ištvánka v Kremnických vrchoch, lúku Za dolinkou pri Dolnom Harmanci či lúku Lungárová v lokalite Harmančok. Časť lúčnych spoločenstiev sme pokosili vlastnými silami, časť sa prenajíma dodávateľovi s vhodnou technikou. Nie je to jednoduchý terén, často tieto miesta predstavujú strmé svahy, kde sa dá dostať iba s traktorom a zručným vodičom. Kosenie takýchto lúk má obrovský význam pre biodiverzitu a zachovanie vzácnych druhov rastlín, napríklad orchideí. V našej pôsobnosti je na ne bohatá napríklad Laskomerská dolina,“ dodáva. Horské lúky treba kosiť nielen kvôli tomu,

Foto: Mestské lesy BB

Tento rok na jar bolo na území v starostlivosti Mestských lesov Banská Bystrica vysadených 50 tisíc stromčekov. S vysádzaním pomáhali aj žiaci základných a stredných škôl. Počas jesenných mesiacov je potrebné sa o sadenice postarať. Ich okolie sa vyžína, aby nezarastalo burinou. Takisto sa vrcholce stromčekov, tzv. terminály, ošetrujú proti ohryzu zverou. Natierajú sa látkami, v ktorých je kremičitý piesok alebo sa používa ovčia vlna. Takýto spôsob ošetrovania je potrebný najmä v prvých rokoch rastu stromu. Ak by

aby nezarastali drevinami a aby tam nenastala sukcesia, ale je to prospešné aj pre zvieratá. „V lesoch, o ktoré sa staráme, sa vo veľkej miere vyskytujú rôznorodé živočích. Okrem dravcov a veľkých šeliem je to aj vysoká zver. Pre jelene a srny sme prichystali plné senníky. Dokopy je ich až 46,“ podotkol Jozef Jankov. Väčšinu sena už rozviezli do jednotlivých lokalít. Keď napadne sneh, niekde sa už k nim v zime dostať nedá. Počas najkritičejšieho obdobia, teda obdobia núdze, možno vysokú zver kŕmiť aj repou.

sa tak nestalo a zver by vrcholček odhryzla, stromček by mohol uhynúť alebo zakrpať. Tento rok sa opatrenia vykonali na ploche viac ako 33 hektárov. Mestskí lesníci sa starajú o porasty, v ktorých rastú prevažne listnaté stromy. Ihličnany sa v lesoch vysádzajú kvôli tomu, aby bolo zabezpečené pestrejšie drevinové zloženie. Takýto les je odolnejší voči klimatickým zmenám.

M. Debnárová

Pripravení na zimnú údržbu

S príchodom chladnejších dní sa stáva aktuálnou aj zimná údržba ciest a chodníkov. Pod zimným obdobím sa rozumie obdobie spravidla od 15.11. do 31.3. V prípade potreby, v závislosti od aktuálnych poveternostných podmienok, sa zjazdnosť a schodnosť cestných komunikácií zabezpečuje aj pred týmto dátumom a po ňom, so súhlasom správcu miestnych ciest. Čo sa týka priorit, intravilán mesta je rozdelený do 5 rájónov. Miestne cesty sú rozdelené podľa poradia dôležitosti s prihliadaním na potreby dopravy a zásobovania obyvateľstva. Najdôležitejšie sú ces-

ty 1. triedy, cesty s MHD, prístupové cesty k zdravotníckym zariadeniam, trasy hasičských vozidiel a ďalšie významné cesty. Prioritne sa upravujú chodníky v okolí nemocníc, škôl, zariadení sociálnych služieb, zastávok

MHD a priechodov pre chodcov. V prípade potreby uvádzame dôležité kontakty.

Oddelenie údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, MsÚ BB

Dispečing údržby miestnych komunikácií

048/4143971	Po – Pia 7:00 – 15:00 hod.	smado@misudrzba.sk
0902 929 304	nonstop	

Dispečing údržby chodníkov

0903 414 098	nonstop	dispecingbb@begbie.sk
0915 892 593	nonstop	

Nezabudnite na daň z nehnuteľností

Ak ste v roku 2024 nadobudli nehnuteľnosť do vlastníctva alebo nehnuteľnosť ste predali či darovali, nezabudnite podať priznanie k dani z nehnuteľnosti na rok 2025, najneskôr do 31. 01. 2025 obci, v ktorej sa daná nehnuteľnosť nachádza. Do uvedeného termínu podávajú priznanie k dani z nehnuteľností aj osoby, ktorým sa na liste vlastníctva v roku 2024 zmenila výmera pozemku alebo sa zmenil druh pozemku alebo bolo zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a došlo k vysporiadaniu majetkových práv

k nehnuteľnostiam. Priznanie podávajú aj tie osoby, ktorým bolo v minulom roku vydané právoplatné stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie alebo začali užívať novú drobnú stavbu. Zároveň fyzické osoby, ktoré si chcú

uplatniť nárok na úpravu poplatku za komunálny odpad za rok 2024 (pobyť mimo mesta z titulu zamestnania alebo návštevy školy) alebo nárok na úpravu daňovej povinnosti na rok 2025 podľa platného všeobecne-záväzného nariadenia za predpokladu, že sú držiteľia platného preukazu ŤZP a ŤZP S, musia tak urobiť tiež do 31. 01. 2025, inak nárok na úpravu poplatkovej a daňovej povinnosti zanikne.

Oddelenie mestských daní a poplatkov, MsÚ BB

Foto: pixels.com

Ocenená trojica mladých talentov

Ani ku koncu roka nezabúdame na nadaných žiakov, ktorí úspešne reprezentujú seba a naše mesto v rôznych oblastiach. Mladé talenty si v novembri prevzali z rúk druhého zástupcu primátora Martina Majlinga poďakovanie za svoje odhodlanie, tvrdú prácu a neustálu túžbu dosahovať vynikajúce výsledky. Medzi ocenenými boli: nadaná flautistka Adela, šikovný žiak Tomáš a talentovaná krasokorčuľarka Valentína.

Na oceňovaní nechýbali ani hrdí rodičia mladých talentov a Tomášova triedna učiteľka, ktorá sa rovnako teší z jeho úspechov. Zástupca primátora Martin Majling vyjadril svoj obdiv k mladým talentom a zdôraznil dôležitosť ich podpory i zviditeľňovania: „Vždy som rád, keď sa môžem stretnúť s mladými nadanými ľuďmi keďže upozornenie na ich talent a propagácia ich úspechov dobre padne nielen im, ale aj všetkým, ktorí sa o tieto úspechy pričínili. Títo mladí ľudia sú našou nádejou do budúcnosti, a preto je veľmi dôležité, aby sme im vyjadrili uznanie. Ich úspechy sú výsledkom úsilia, a to si zaslúži našu podporu a obdiv,“ povedal v úvode stretnutia zástupca primátora.

Foto: archív A. Sochanová

Adela Sochanová

• Hra na altovej flaute •

Ku hre na flaute ju inšpirovala staršia sestra, ktorej sa venuje už 11 rokov. Začínala na sopránovej zobcovej flaute, ale časom prešla na altovú flautu. Dnes

Foto: archív T. Pánik

Tomáš Pánik

• Vynikajúci žiak •

Deviatak Tomáš patrí k najšikovnejším žiakom Základnej školy na Sitnianskej ulici. Jeho najobľúbenejším predmetom je matematika, ale vyniká aj v ostatných oblastiach. Jeho prístup k školským povinnostiam a aktivity v rôznych vzdelávacích oblastiach, môžu byť vzorom pre ostatných žiakov. Je nielen šikovný, ale aj spoľahlivý a milý spolužiak, ktorý svojimi vedomosťami dokáže skvalitniť akúkoľvek hodinu. „Tomáš má tak široký prehľad, že keby

je členkou flautového súboru Flautissimo, s ktorým pravidelne vystupuje na koncertoch po Slovensku. V roku 2023 získala 2. miesto v súťaži Čarovná flauta, so súborom vyhrala Cenu „New Music for Kids“ na súťaži Rajecká hudobná jar a tiež ocenenie Zlaté pásmo na festivale komornej hry v Čadci. „Na Adelku môžeme byť právom hrdí, nemáme jej čo vytknúť. Trénuje každý deň aj doma. Bývame v paneláku, takže

asi hrá dobre, lebo susedia sa nestážujú,“ podotkla s úsmevom Adelina mamina. Okrem hudby je Adela nadaná aj v škole, kde dosahuje vynikajúce výsledky a pravidelne sa zapája do prírodovedných olympiád. Zúčastnila sa aj na korešpondenčnom seminári STEB, kde so svojimi spolužiakmi úspešne izolovali DNA z ovocia.

sa zapojil do ktorejkoľvek súťaže, v každej by bol úspešný,“ opísala Tomáša jeho triedna učiteľka pani Stachová, ktorá ho učí fyziku a matematiku. Tomáš sa zúčastňuje na rôznych súťažiach a olympiádach, medzi jeho väčšie úspechy patrí účasť v okresnom a následne aj krajskom kole dejepisnej olympiády, kde sa stal úspešným riešiteľom. Vo voľnom čase sa venuje tradičnému okinavskému karate, kde získal už žltu-oranžový pás.

Foto: archív V. Šabová

Valentína Šabová

• Krasokorčuľovanie •

11-ročná Valentína je ďalším príkladom toho, ako možno vďaka disciplíne a odhodlaniu dosiahnuť vynikajúce výsledky. Je z rodiny, kde sa krasokorčuľovaniu venujú všetky tri sestry, a keď videla svoju staršiu sestru na ľade, chcela to robiť aj ona. Už 5 rokov je zanietou krasokorčuľarkou a pravidelne sa zúčastňuje na celoslovenských súťažiach, kde je väčšinou na stupienku víťazov. Za svoje najlepšie umiestnenie považuje 4. miesto na majstrovstvách Slovenska, kde súťažila aj medzi staršími dievčatami. Ako jedna z mála na Slovensku skáče v jej veku trojité skoky, pričom v blízkej budúcnosti má ambíciu skočiť aj štvorité. „Trénujem trojfázovo tri až štyri hodiny denne. Ráno o šiestej mám prvý tréning na ľade, na obed individuálny tréning a poobede ešte ďalší tréning. Najviac ma baví skákanie a mojím vzorom je Alexandra Trusová,“ povedala Valentína, ktorej najväčším snom je dostať sa o pár rokov na olympiádu.

Lívia Kuklicová

Navrhňte nominantov na ocenenie Najlepší športovec mesta Banská Bystrica za rok 2024

V roku 2024 sa mnohí banskobystrickí športovci tešili z významných športových úspechov na domácich a zahraničných podujatiach. Niektorí z nich si vytvorili osobné rekordy, iní si zlepšili národné rekordy a tak opäť naše mesto zviditeľnili doma i vo svete. Už tradične sa chce mesto Banská tým najúspešnejším športovcom, trénerom, funkcionárom či pracovníkom v športe poďakovať udelením ocenenia Najlepší športovci mesta Banská Bystrica za rok 2024. Nominovaní môžu byť jednotlivci, kolektívy, funkcionári, tréneri či pracovníci v športe, ktorí svojou

systematickou prácou a vytrvalosťou prispievali k rozvoju športu, výchove talentov a robili dobré meno nášmu mestu. Súčasťou ankety bude taktiež internetové hlasovanie, ktoré sa uskutoční v termíne od 3. do 14. februára 2025. V samotnom hlasovaní môžete následne podporiť svojím hlasom jedného jednotlivca a jeden kolektív. Nominanti s najväčším počtom hlasov budú na slávnostnom galavečere ocenení v kategórii Víťaz internetového hlasovania. Vaše nominácie športových osobností nám môžete poslať do 15. januára 2025 prostredníctvom vyplneného

formulára na adresu: Mestský úrad Banská Bystrica, Oddelenie športu, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo elektronicky na e-mail: filip.tomasovic@banskabystrica.sk. Formulár je k dispozícii na webovej stránke mesta www.banskabystrica.sk, v Klientskom centre mestského úradu a v Informačnom centre na Námestí SNP 1. Návrhy môžete poslať aj prostredníctvom elektronického formulára zverejneného na webovej stránke mesta.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Zažite čarovnú atmosféru Banskobystrických Vianoc. Budú ekologické a prinesú viacero noviniek

Najkrajšie sviatky v roku sa nezadržateľne blížia a aj do mesta pod Urpínom prinesú nezameniteľnú vianočnú náladu. Vianočný stromček, tisíce svetielok vianočnej výzdoby, ekologické vianočné trhy plné chutí a vôní, zvyky a tradície s bohatým kultúrnym programom... To všetko sa v srdci Banskej Bystrice postará o nezameniteľné chvíle adventného obdobia, ktoré vás pozývame prežiť spolu s priateľmi a blízkymi. Spomaľte na chvíľu, zabudnite na starosti a vychutnajte si od 29. novembra 2024 do 1. januára 2025 sviatočnú atmosféru Banskobystrických Vianoc.

Námestie SNP je už tradične v predsviatočnom období zárukou správnej vianočnej nálady. Cieľom mesta je však oživiť aj iné lokality. „Kúsok tradícií a zvykov chceme priniesť aj do iných krásnych historických zákutí v centre nášho mesta. Jedným z takých je nádvorie Námestia Štefana Moysesu, kde bude tento rok viacero noviniek. Okrem vianočných stromčekov, ktoré v deň otvorenia vianočných trhov ozdobia žiaci základných škôl, sa budeme môcť pokochať aj dreveným betlehemom doplneným o ďalšie prvky. Po novom presúvame zvoničku priani, v ktorej si môžu okoloídúci niečo zaželať, z Námestia SNP práve do tejto lokality. Verím, že počas prechádzky vianočnými trhmi nevynechajú obyvatelia a návštevníci mesta ani tento vzácny priestor,“ hovorí primátor Ján Nosko. Drevený betlehem od majstra rezbára Petra Zoričáka pribudne medzi Barbakánom a kostolom Nanebovzatia Panny Márie 8. decembra. Zatiaľ čo minulý rok sme mohli obdivovať svätú rodinu s anjelom, v tomto roku bude doplnený o troch kráľov, somáríka a vola.

Otvorte s nami vianočného trhu 29. novembra o 17:00 hod. aj s hudobným programom

Mesto ani tento rok nenechalo nič na náhodu a počas príprav podujatia spolupracovalo aj s miestnymi podnikateľmi pri koordinácii podujatí. Vianočné trhy sa začnú v piatok 29. novembra a potrvajú do Nového roka, 1. januára 2025. „Prvou novinkou je, že stánky s ľudovumeleckými výrobkami a občerstvením odštartujú naraz v jeden deň, a to aj s kultúrnym programom. Bola to aj jedna z požiadaviek podnikateľov, preto sme im vyšli v ústrety. Vianočné trhy si budú môcť návštevníci vďaka tomu vychutnať v sprievode hudobného vystúpenia hneď od začiatku. Do rytmu nám na Námestí SNP zahrá, a všetkých návštevníkov zahreje, banskobystrická kapela Čendeš,“ objasňuje Miroslava Jančová, vedúca odboru kultúry, športu a cestovného ruchu.

Vychutnajte si tradičné vianočné špeciality a inšpirujte sa vianočnými výrobkami

Stánky s občerstvením ponúknu na Námestí SNP a Nám. Š. Moysesu od 29. novembra do 1. januára 2025

tradičné vianočné špeciality, pečené klobásy, poplamúchy, langoše, zemiakové špirály, cukrovinky či teplé nápoje. Otvorené budú denne od 11:00 do 23:00 hod. Výrobky s vianočnou tematikou bude možné zakúpiť si od 29. novembra do 22. decembra denne od 9:00 do 20:00 hod. Predajcovia počas tohto obdobia ponúknu obyvateľom i návštevníkom Banskej Bystrice originálne produkty vhodné na štedrovečerný stôl či ako darček pod vianočný stromček.

Zapojte sa do ekologických Banskobystrických Vianoc a podporte dobrú vec

Tohtoročné vianočné trhy prinášajú jednu zásadnú novinku pre predajcov občerstvenia. Po vzore iných miest prechádza samospráva v spolupráci OOCR Stredné Slovensko na systém zálohovateľných pohárov. Znamená to, že varené víno, čaj či punč budú môcť predajcovia nalievať výhradne do hrnčiek mesta s vianočnou grafikou navrhnutou lokálnymi umelcami. Tony odpadu z klasických papierových pohárikov by tak mali byť minulosťou, vďaka čomu budú banskobystrické vianočné trhy ekologické. „Hľadali sme najlepšie riešenie, preto veríme, že si predajcovia a návštevníci trhov na nový systém zvyknú. Každý, kto si v ktoromkoľvek stánku zakúpi teplý nápoj, dostane ho v zálohovateľnom pohári, za ktorý zaplatí dve eurá. Každý ďalší punč mu bude podaný do čistého hrnčeka. Pod Hodinovou vežou a v lokalite Námestia SNP pri reštaurácii KÚT, budú dva zberné stánky, v ktorých budú môcť návštevníci vrátiť poháre do 23:00 hod. Buď sa rozhodnú, že podporia dobrú vec – občianske združenie IPčko - a zoberú si hrnček s originálnym vianočným motívom domov, alebo im personál v stánku zálohu za hrnček vráti. Technický stánok v strede námestia pri fontáne bude určený len pre predajcov. V ňom si budú

môcť vo vybraných časoch zameniť špinavé poháre za čisté,“ objasňuje Tomáš Pastorok, vedúci oddelenia cestovného ruchu.

Užite si bohatú nádielku kultúrnych podujatí, rozsviet'te s nami vianočný stromček

„Vianočný stromček na Námestí SNP zažiarí na Mikuláša, 6. decembra o 17:00 hod. Zážitkom pre všetkých bude určite rozsvietenie stromčeka veľkou svietiacou guľou v podaní troch svietiacich anjelov - akrobatov na chodúloch. Následne príde Mikuláš, ktorý poteší malých aj veľkých sladkou odmenou. Sviatočnú atmosféru dotvorí banskobystrický detský spevácky zbor ZUŠ Jána Cikkera,“ objasňuje Zuzana Kohútová z Kultúrneho centra Robotnícky dom. Aj tento rok pozývame všetkých na Primátorský punč, ktorý sa uskutoční na Luciu, 13. decembra od 16:00 hod. na Námestí SNP. „Žijeme v náročnom období a posledné roky nám ukázali, že starostlivosť o duševné zdravie detí a dospelých je nesmierne dôležité. Mnohí zamestnávateľia vnímajú frustrujúcu atmosféru, ktorá v spoločnosti je a prenáša sa aj do práce. Stretávame sa so šikanou na školách, naše deti trpia depresiami a úzkosťami. Preto tohtoročný výťažok z Primátorského punču, ako aj zo zálohovateľných pohárov v rámci ekologických vianočných trhov venujeme občianskemu združeniu IPčko v našom regióne. Ide o mladých psychologov, sociálnych pracovníkov a študentov, ktorí poskytujú krízovú psychologickú pomoc ľuďom nachádzajúcim sa v náročných životných situáciách,“ dopĺňa primátor Ján Nosko.

Rozlúčme sa so starým rokom a privítajme ten nový

Na Silvestra (31. 12.) sa budeme môcť na Námestí SNP zabaviť vďaka koncertu populárnej slovenskej raggae kapely Medial Banana a po polnoci roztancuje banskobystrické námestie DJ Rasta. Silvestrovská noc s DJ-om bude prebiehať súčasne aj na Starej Tržnici a na Námestí Š. Moysesu. Deň vzniku Slovenskej republiky a Nový rok oslávime 1. 1. 2025 koncertom Petra Cmoríka a vyvrcholením bude pyromuzikálny ohňostroj financovaný z externých zdrojov.

Z. Marhefková

Foto: MŠÚ BB

Okná domov na námestí ožili bábkami legendy ľudového bábkarstva

Patril medzi najvýraznejšie osobnosti domáceho, ale aj európskeho ľudového bábkarstva. Jeho tradičné marionetové divadlo bolo neodmysliteľnou súčasťou mnohých kultúrnych akcií v Banskej Bystrici i v zahraničí. Jeho Dona Šajna, Doktora Fausta, Herkulesa či Gašparka dodnes poznajú generácie doma i vo svete. Práním bábkarského majstra bolo, aby deti oživovali bábky a dostávali sa tak bližšie k tajomstvu a kráse rozprávok. Banskobystrický ľudový bábkar Anton Anderle by 20. novembra 2024 oslávil svoje 80. narodeniny. Pri tejto príležitosti pripravilo mesto Banská Bystrica sériu aktivít, ktorými pripomenulo malým aj veľkým jeho osobnosť.

Foto: M&U BB

Mesiac november bol v meste pod Urpínom venovaný aj 80. výročiu narodenia banskobystrického ľudového bábkaru z Radvane, Antona Anderleho. Presne v deň jeho narodenín zorganizovalo mesto podujatie v Robotníckom dome, kde boli pre návštevníkov pripravené tvorivé dielne i digitálna výstava. Na Anderleho si zaspomínal aj jeho dlhoročný priateľ Juraj Hamar, ktorý ho v rokoch 1987 až 1997 sprevádzal ako ľudový muzikant a asistent na predstaveniach. Okrem Hamara prispel svojimi spomienkami aj herec Ivan Gontko z divadla Tyjatr, ktorý zahral tradičnú hru Don Šajna alebo Márnotratný syn, na základe prepisu Anderleho pôvodnej rozprávky.

■ Marionety ožili aj vo viacerých oknách budov na námestí

Bábkami zo zbierky Antona Anderleho ožili v tento deň okná v reštaurácii KÚT 12, v budove Lesov SR, Radnice, Banskobystrického samosprávneho kraja a Artfora. Súčasťou podujatia bola aj jednoduchá projekcia na Hodinovej veži pod názvom „Anderleho poklady“. Rôzne artefakty z Anderleho zbierky zdobia už niekoľko rokov aj vstupnú chodbu radnice.

■ Kto bol Anton Anderle?

Významný slovenský ľudový bábkar z Banskej Bystrice pochádzal zo slávnej bábkarskej rodiny Anderlovcov z Radvane. Bol synom Bohuslava Anderleho. Narodil sa v roku 1944 v Dolnej Lehote. Už od detstva pomáhal otcovi pri bábkových predstaveniach. Od roku 1972 samostatne pokračoval v rodinnej marionetovej tradícii. V bábkovom divadle Antona Anderleho hrával tradičný repertoár kočovních bábkarov, s dôrazom na čistotu výrazu. K jeho repertoáru patrili Don Juan či Johannes Doktor Faust. Po roku 1989 sa ako bábkar preslávil aj za hranicami Slovenska

a v 90. rokoch sa zaradil medzi najvýraznejšie osobnosti európskeho ľudového bábkarstva. Jeho najznámejším predstavením v posledných rokoch bol Najmenší cirkus na svete, s ktorým sa predstavil na troch kontinentoch. Jeho zbierka 1000 bábok je najucelenejším dokladom vývinu bábkového divadla na Slovensku v časovom období od začiatku 19. storočia do polovice 20. storočia. Slovenský bábkar zomrel 16. mája 2008.

■ Na Antona Anderleho si zaspomínala aj jeho manželka, pani Zlatka. Aké to bolo byť ženou bábkaru?

Bolo to trochu stresujúce. Vždy prišiel domov, rýchlo niečo vybavil, faxy, telefonáty, vypísal si objednávky. Ja som mu nažehlila aspoň desať bielych košiel a už bol preč. Potom sa vrátil a znova sa opakovalo to isté. Zároveň sme stavali dom, mal toho tiež veľa. Pokiaľ ide o bábkarstvo, začal s ním dosť neskoro. Po maturite na strojárskej priemyselovke chcel ísť na VŠMU do Bratislavy, lebo herectvo mal v krvi, ale rodičia mu to vyhovorili. Ako ochotník bol aj členom divadla Andreja Sládkoviča v Banskej Bystrici. Pracoval ako strojár – špecialista, neskôr ako vedúci zásobovacieho oddelenia na KVUS. Prvé predstavenie hral v spoločných priestoroch v paneláku pre deti susedov. Potom na rôznych kultúrnych podujatiach a v školách. Neskôr ho v Bratislave videl hrať Milan Knížák, ktorý ho pozval do Prahy v rámci stého výročia založenia Národného divadla, kde hral tri predstavenia. Tam ho videla hrať holandská ilustrátorka a teoretička ľudového bábkového divadla Hetty Paerlová. Tým, čo videla, bola očarená. Práve tieto tri predstavenia mu otvorili bránu do sveta. Keď mal trochu voľného času, chodil po Slovensku, kde hľadal starých bábkarov a rezbárov a dokumentoval ich osudy.

■ To znamená, že veľa cestoval. Sprevádzali ste ho aj Vy?

Áno, cestovali sme veľa a ja som ho sprevádzala. Vedela som kam máme ísť, zobrala som mapu na kolená a musím povedať, že som bola veľmi dobrá navigátorka. Na prvýkrát sme prišli na také miesta, ako málokto. V Paríži sme mali donora, ktorý býval v parku. Teraz si predstavte mapu Paríža. Keď sme tam prišli na prvýkrát, tak ostal ako obarený. Povedal nám, že ešte nikto tam nikdy nepotreftil

zo Slovenska, ani takí, čo tam boli už viackrát. Cítila som sa vtedy veľmi dobre.

■ Vďaka bábkarstvu ste mohli vidieť kus sveta. Cestovali s vami aj Vaše deti?

Párkrát s nami bola dcéra, ktorá rozprávala veľmi dobre po anglicky. Keď išiel manžel do Kanady alebo Anglicka, tak ju zobral so sebou. Spolu sme boli aj vo Francúzsku, bývali sme vo veľkej vile v Marseille, chodili sme po rôznych mestečkách. Hrali sme, robili sme výstavy, navštívili sme Španielsko, Portugalsko, Taliansko, Nemecko...bolo to zaujímavé. Precestovali sme prakticky celú Európu.

■ Anton Anderle vytvoril aj unikátnu zbierku marionet rôznych veľkostí. Patrí do nej 1000 bábok od 18 cm do 140 cm, rôzneho veku a pôvodu.

Jeho zbierka neobsahuje len bábky, ale aj rôznu literatúru, staré divadelné hry, tradičné kostýmy, fotografie, plagáty... Okrem toho, že hrával, tak vyrábala bábky aj na objednávku do viacerých krajín. Začal len tak, že dorábala bábkam nožičky, ručičky, potom hlavy, celé telička. Zo začiatku som mu pomáhala tým, že som pre ne niečo aj ušila, ale nepáčilo sa mu to. Potom si našiel jednu pani v Prahe, ktorá mala prístup k starým látkam a tá začala pre jeho bábky šiť. Bábky sme mali prakticky všade. Keď sme bývali ešte v paneláku, prenajal si sušiareň a pracovňu, kde už práčky nefungovali. On to tam všetko ovešal bábkami. Potom sme postavili dom, kde mala každá bábka svoje miesto.

■ Podľa mňa, každý, kto túto zbierku videl, musel zostať v nemom úžase. Je naozaj úchvatná.

Popravde, ja som nikdy nemala až taký vzťah k bábkam, ako môj manžel. Vydala som sa do bábkarskej rodiny a tolerovala som to. Chcela som mu pomôcť, pretože to bola jeho srdcovka. Bábky nielenže vyrábala, ale aj zbierala. Chodili sme väčšinou len po starožitníkoch a antikvariátoch. Mne sa páči marioneta ako kus, ako doplnok, ale on mal k bábkarstvu iný vzťah. Bol naozaj dobrý. Bez toho, aby vyštudoval bábkarstvo. Vyhľadali ho potom za najlepšieho bábkaru v Európe, v Taliansku vyhral Zlatú marionetu v rámci festivalu. Zrejme to mal v sebe.

Z. Marhefková

Emil Jurkovich (1857 - 1936)

pedagóg, literát, filológ, historik, múzejník
a autor jedinej monografie mesta

Foto: archív Stredoslovenské múzeum

Pred 130 rokmi rokovalo zastupiteľstvo mesta Banská Bystrica o návrhu mestskej rady na vypracovanie historickej monografie siedmich banských miest a Zvolenskej župy.

O dva roky rozhodlo aj o vypracovaní samostatnej monografie mesta Banská Bystrica. Dielo zrealizoval Emil Jurkovich, stredoškolský profesor klasických jazykov na miestnom Vyššom katolíckom gymnáziu. Vyšlo však až po jeho smrti. Emil Jozef Jurkovich (Jurkovič) sa narodil 2. decembra 1857 v spišskej obci Letanovce, v dnes už neexistujúcej horárni, Gustávovi Jurkovichovi a Matilde Orišek. Emilov strýko Henrik Jurkovich bol farárom (1868 – 1885) v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Spišskej Novej Vsi. Rodinné pomery nasmerovali Emila spočiatku na dráhu teológa, neskôr učiteľa a historika. Po štúdiách sa ako 25-ročný usadil v roku 1882 v Banskej Bystrici. Tu sa oženil s Janou Janík. Manželom sa narodili dve dcéry. Po smrti manželky sa vdovec Emil Jurkovich oženil druhý raz 20. septembra 1892. V Banskej Bystrici si vzal za manželku budapeštiansku rodáčku Helenu (Ilona) Károlyi (1858 – 1905), učiteľku hudby na miestnej Štátnej dievčenskej škole. Od roku 1903 pôsobil Jurkovich v rumunskom meste Nagyványa (Baia Mare), kde si najmä jeho manželka svojim šarmom podmanila celú spoločnosť mesta. Jej smrťou 19. februára 1905 sa skončilo 13-ročné šťastné, avšak bezdetné manželstvo. V roku 1905 sa Jurkovich vrátil do Banskej Bystrice, kde sa 12. apríla 1909 po tretí raz oženil s Flórou Farkaš (1857 – 1929). Jurkovich, už ako dôchodca, sa po vzniku Československej republiky (1918), natrvalo odsťahoval do Budapešti. Po smrti manželky 18. októbra 1929 sa ako 72-ročný oženil štvrtýkrát, keď si za manželku zobral Otíliu Farkaš (1854 – 1938), sestru svojej nebohej manželky. Emil Jurkovich zomrel v Budapešti 4. augusta 1936 ako 78-ročný.

Cesta za vzdelaním a zúročenie štúdia

Emil Jurkovich po gymnaziálnych štúdiách v Levoči, Rožňave a rumunskom Nagyvárade (Oradea), začal štúdium teológie v Spišskej Kapitule (1876), odkiaľ ho spišský biskup György Császka (1826 – 1904) poslal do prestížneho viedenského Pázmána (Collegium Pazmanianum), ktoré ako bohoslovec

po treťom ročníku (1879) opustil a na budapeštianskej univerzite začal štúdium klasickej filológie (ovládal nemčinu, francúzštinu, latinčinu,

gréčtinu). Štúdium ukončil v roku 1881 s vysokoškolským diplomom a získal miesto v Banskej Bystrici. Učiteľskú dráhu začínal ako 25-ročný stredoškolský profesor na Vyššom katolíckom gymnáziu v Banskej Bystrici, kde v rokoch 1882 – 1903 vyučoval klasické jazyky. Nasledujúce dva roky (1903 – 1905) bol profesorom a riaditeľom gymnázia v Nagybane, v rokoch 1905 – 1906 bol riaditeľom gymnázia v Banskej Bystrici a do roku 1919 školským inšpektorom. Počas prázdnin absolvoval viaceré študijné cesty po Európe a o poznatky sa delil nielen so svojimi študentmi. Jurkovich figuruje aj v zozname meštianskeho pánskeho kasína so sídlom v dome č. 23 (dnes sídlo VÚC).

Aktívny kultúrny a publicistický život

Jurkovich bol členom a popredným predstaviteľom Učiteľského spolku župy a Banskobystrickej historickej a archeologickej spoločnosti. Stal sa spoluzakladateľom novín Zólyommegyei Lapok (Zvolenské župné noviny, 1883) a týždenníka Besztercebánya és vidéke (Banská Bystrica a okolie, 1888), do ktorých prispieval politickými i popularizačnými článkami (súhrnne vyšli v rokoch 1901, 1906, 1910). Venoval sa najmä štúdiu historického vývoja Banskej Bystrice, prispel k vybudovaniu Mestského múzea (1909). Z latinčiny do maďarčiny preložil unikátnu stredovekú kroniku (Medieval Chronica/Középkori kronikás, 1908) biskupa Liudpranda z talianskej Cremony, dielo s bezkonkurenčným pohľadom na vtedajšiu spoločnosť a kultúru západnej Európy. Jurkovich bol autorom mnohých maďarsky písaných prác, spomeňme významné diela: História kráľovského katolíckeho gymnázia v Banskej Bystrici (A besztercebányai királyi katolikus főgymnasium története, 1895), Banská Bystrica v revolučných rokoch 1848 – 49 (Besztercebánya az 1848-49 évi szabadságharc idején, 1898), Z pokladnice farského kostola v Banskej Bystrici (A besztercebányai plébániatemplom egykori kincstáraból, 1901), Dejiny ľudového školstva v Banskej Bystrici (A besztercebányai népművelés története, 1899), Boj za slobodu Františka II. Rákócziho (II. Rákóczi Ferenc szabadságharca, 1903) a monografia Slobodné kráľovské mesto Banská Bystrica (Besztercebánya szabad királyi város monographiája). Po vzniku 1. ČSR (1918) odišiel v roku 1919 do Budapešti, kde vzniklo niekoľko ďalších štúdií o banskobystrických delo a zvonolejároch (1925), o mestskom ar-

chíve (1926), o dejinách zdravotníctva (1927) aj o dejinách Ľupčianskeho panstva (1929).

Jurkovichov Opus Magnum - Dejiny kráľovského mesta Banská Bystrica

Po zasadnutí mesta 27. augusta 1896 pri príležitosti osláv Milénia uzavrel Jurkovich vo veku 39 rokov s mešťanostom Gyulom Csesznákom (1863 – 1933) zmluvu o vydaní diela o dejinách mesta. Zaviazal sa, že do 31. decembra 1904 vyhotoví rukopis v rozsahu 40 autorských hárkov (Pozn. autora: v súčasnosti 1 AH je cca 20 normostrán). Keďže rozsah autorského textu sa zvýšil na 100 AH, došlo k posunutiu editorského termínu do 31. decembra 1906. Jurkovich však dielo nedokončil a po vzniku 1. ČSR pokračoval v písaní už v novom pôsobisku v Budapešti. Rozsiahle dielo dokončil po dlhých 26 rokoch v novembri 1922, už ako 65-ročný dôchodca. Celá práca obsahuje 32 kapitol, rozsiahly poznámkový aparát, má vyše 1300 strán textu a 650 strán poznámkového aparátu. Je kopírovaná ako vedecká práca, jednotlivé kapitoly sú venované založeniu mesta, geografii, topografii, sociologickým reáliám, dobovej architektúre, ekonomike, justícii, cirkevným dejinám, mestskému archívu... Mesto v súlade so zmluvou navrhlo Jurkovichovi honorár 12000,- Kč, k realizácii vyplateniu došlo až o osem rokov neskôr v roku 1930 a po rokovaní už aj v korigovanej výške 25000,- Kč. K vydaniu monografie napriek tomu nedošlo, rukopis zostal uložený v mestskom archíve až do roku 2005. Pri príležitosti 750. výročia osláv udelenia mestských práv mestu Banská Bystrica preklad monografie zrealizoval doc. Mgr. Imrich Nagy, PhD. z Filozofickej fakulty UMB. Impozantná publikácia je dodnes najväčšou monografiou, ktorá plasticky mapuje dejiny mesta a nebola dodnes prekonaná. Jediná zachovaná Jurkovichova fotografia, ktorá sa nachádza v tejto publikácii, pochádza z roku 1897 a autor má na nej 40 rokov. Rukopis diela sa v súčasnosti nachádza v Národnej knižnici v Budapešti.

Múzejník a štedrý darca

Emil Jurkovich bol výnimočným znalcom histórie mesta. Uskutočnil výber najzaujímavejších pamiatok vo fondoch Mestského archívu a prispel tak k budovaniu Mestského múzea. Správou zbierkového fondu múzea bola poverená trojica nehonorených kustódov: Štefan Holesch, Jozef Schweng a Samuel Bothár. Po smrti Bothára a Schwenga bol kustódom Štefan Holesch a v roku 1917 ho nakrátko vystriedal Emil Jurkovich. Do vtedajšieho mestského múzea daroval kolekciu keramiky – krčahy a džbány. Emil Jurkovich sa navždy zapísal do historickej pamäti mesta B. Bystrica nielen svojimi dielami, ale aj neutíchajúcou túžbou po poznaní mesta a jeho okolia.

Filip Glocko, Stredoslovenské múzeum

Aj tento rok sa môžeme tešiť na Banskobystrickú plaveckú 24-hodinovku

Obdobie vianočných sviatkov je v Banskej Bystrici tradične spojené s jedinečným podujatím, ktoré na Plavárň Štiavničky priláka návštevníkov z Banskej Bystrice, bližšieho či širšieho okolia, ale aj zo zahraničia. 26. ročník Banskobystrickej plaveckej 24-hodinovky sa tento rok uskutoční od 27. decembra 2024, so štartom o 12:00 hod. Každý účastník, ktorý odpáva 100 metrov, bude odmenený diplomom a malou pozornosťou. Po skončení podujatia budú vyhodnotení najrýchlejší plavci a tradične aj najstarší účastníci, ktorým odovzdáme vecné ceny. V minulom roku si 100 metrov pre zdravie od-

Foto: Oddelenie športu MsÚ BB

plávalo 1898 účastníkov, pričom celkovo plavárň navštívilo 2846 návštevníkov. Rekord

podujatia pochádza z roku 2018, kedy sa do plaveckého maratónu zapojilo 1910 plavcov s návštevnosťou plavárne za 24 hodín na úrovni približne 3300 návštevníkov. Počas 24 hodinového plaveckého maratónu môžu obyvatelia a návštevníci Banskej Bystrice využiť 1,5-hodinový bezplatný vstup, počas ktorého si môžu odpávať 100-metrov pre zdravie a spestriť si tak sviatočné obdobie. Prvý takýto bezplatný vstup bude možný o 11:00 hod. a posledný 28. decembra o 11:30 hod.

Oddelenie športu MsÚ

Počas zimných mesiacov sa uskutočnia tradičné bežecké podujatia

V sobotu 7. decembra 2024 o 17:00 hod. pred nákupným centrom Europa odštartuje už 11. ročník Charitatívneho Mikulášskeho behu s podtitulom „Mikuláš a Palčekovia“. Bežci v mikulášskych kostýmoch pobežia Dolnou ulicou, s cieľom na Námestí SNP, kde ich bude čakať teplý čaj a tombola. Výťažok zo štartovného v hodnote 15 eur poputuje na

podporu liečby a terapie pre deti s achondropláziou. Ide o formu genetickej disproporcionalnosti postavy, teda vývojovú chybu malého vzrastu. V detstve je vývin motoriky často oneskorený. Viac informácií a registračný formulár nájdú záujemcovia na webstránke katarinabelicova.sk.

Začiatkom nového roka sa bežec-kí nadšenci môžu tešiť na jeden z najobľúbenejších behov sezóny. SOFTIP Trojkraľový večerný beh svojim 14. ročníkom odštartuje novú bežeckú sezónu Marathon BB Tour. V pondelok 6. januára 2025 sa na 5-kilometrovú trať tohto tradičného behu ulicami večernej Banskej Bystrice vydá vyše 1000 bežcov. Štart hlavnej kategórie je naplánovaný na 17:30 hod. na Námestí SNP. Predtým, o 16:50 hod. sa na 600-metrovú trať vydajú deti vo veku od 6 do 12 rokov.

Foto: archív MsÚ BB

V súvislosti s behom budú od 17:30 do 18:20 hod. uzatvorené niektoré cestné komunikácie v centre mesta. Ide najmä o ulice Horná, Robotnícka, Kapitulská, Národná, Kuzmányho, Janka Kráľa, Strieborné námestie, Lazovná a časť Fortničky. Doprava bude usmerňovaná na obchádzkové trasy príslušníkmi polície.

Oddelenie športu MsÚ BB

Finančná zbierka pre úpravu bežkárskeho trati

Pre milovníkov bežeckého lyžovania je v okolí Banskej Bystrice k dispozícii široká škála možností športového vyžitia. O 75 kilometrov bežkárskeho trati sa starajú zamestnanci Záhradníckych a rekreačných služieb. Na jeseň vykonali jesennú údržbu lesných zväznic a ciest, spílili náletové dreviny, kosili a pozbierali popadané kamene. Ambíciou pracovníkov je zasnežiť aj svah s okruhom na bežkovanie v areáli plážového kúpaliska. Finančne

podporiť obľúbené trasy bude môcť po novom aj verejnoscť. Vyhlásenie dobrovoľnej zbierky odsúhlasili poslanci na novembrovom zasadnutí mestského zastupiteľstva. Potrvá od 1. decembra 2024 do 30. apríla 2025. Každý, kto chce prispieť, tak môže urobiť na účet: IBAN SK97 7500 0000 0040 2531 4485, variabilný symbol: VS 9999, s možnosťou uvedenia mena a priezviska, obchodného mena prispievateľa v správe. Ďakujeme. ZAARES

Foto: ZAARES

BANSKO-
BYSTRICKÉ

2024

VIANOCE

2024

OTVORENIE BANSKOBYSSTRICKÝCH VIANOČ

29. 11. 2024 o 17.00 h
NÁMESTIE SNP
vianočné námestie s banskobysstrickou world
music kapelou ČENDEŠ

BANDA SI KOLEDUJE!

1. 12. 2024 o 16.00 h
KOSTOL SV. ALŽBETY UHORSKEJ
vianočný koncert medzinárodne známej world
music kapely BANDA z Bratislavy

EVA PAVLÍKOVÁ & BAND

2. 12. 2024 o 18.00 h
ROBOTNÍCKY DOM
vianočný šansónový koncert

HĽAS VIANOČ

3. 12. 2024 o 18.00 h
ROBOTNÍCKY DOM
sviatocný repertoár slávnych českých
a svetových hitov v podaní MARTINA CHODÚRA

VIANOČNÝ KONCERT SOUNDS OF SEASON

3. 12. 2024 o 19.00 h
AULA SZU
klasicke melódie v podaní 30-členného big
bandu amerického vojenského letectva

ČARO VIANOČ

5. 12. 2024 – 10. 12. 2024
od 8.00 do 15.30 h
ROBOTNÍCKY DOM
výstava výtvarných prác detí MŠ a ZŠ z Banskej
Bystrice

MIKULÁŠ NA NÁMESTÍ

6. 12. 2024 o 17.00 h
NÁMESTIE SNP
banskobysstrický detský spevácky zbor
ZUŠ Jána Cikkerera, rozsvietenie vianočného
stromčeka s akrobatmi a anjelskými chodúliarmi
z V.O.S.A. Theatre, príchod Mikuláša

KORBEN DALLAS

7. 12. 2024 o 17.00 h
NÁMESTIE SNP
koncert populárnej slovenskej kapely

BETLEHEMCI FSK VYSOKÁ Z PODKONÍC

8. 12. 2024 o 16.00 h
NÁMESTIE Š. MOYSESA
betlehemska hra pri drevnom betleheme

PUNČ UMB

10. 12. 2024 od 13.00 do 22.00 h
NÁMESTIE SNP
charitatívne podujatie Univerzity Mateja Bela
19.00 h umelecké súbory MLADOST' z Banskej
Bystrice

ARS VOCALIS

12. 12. 2024 o 17.00 h
NÁMESTIE SNP
vianočné melódie v podaní banskobysstrického
komorného speváckeho zboru

PRIMÁTORSKÝ PUNČ

13. 12. 2024 od 16.00 do 20.00 h
NÁMESTIE SNP
tradičné charitatívne podujatie
účinkujú: Palo Majerík, FS URPIŇ z Banskej
Bystrice a prešovská skupina HRDZA

HRAJTEŽE MI, HRAJTE

13. 12. 2024 o 19.00 h
FARSKÝ KOSTOL NANEBOVZATIA PANNY
MÁRIE
vianočná verejná rozhlasová nahrávka
folklórného koncertu štúdia STVR

MORUŠA

14. 12. 2024 o 17.00 h
NÁMESTIE SNP
koncert folkovej kapely

KONCERTOVICA S BETTY

14. 12. 2024 o 18.00 h
NÁMESTIE Š. MOYSESA
vianočný koncert s Betty Kvasnovou a Martinom
Křenekom na Starej Tržnici

VIANOČNÝ KONCERT KONZERVATÓRIA J. L. BELLU

16. 12. 2024 o 18.00 h
ROBOTNÍCKY DOM
účinkujú: sólisti, komorné zoskupenia, ľudová
hudba, zbor a orchester Konzervatória J. L. Bellu

ARS POETICA NEOSOLIENSIS

19. 12. 2024 o 17.00 h
CIKKEROVA SIEŇ
HISTORICKÁ RADNICA
autorské čítanie poézie

DUCHOŇOVCI

20. 12. 2024 o 17.00 h
NÁMESTIE SNP
nezabudnuteľné piesne Karola Duchoňa
v podaní banskobysstrickej kapely

NARODIL SA KRISTUS PÁN

21. 12. 2024 o 16.00, 17.00
a 18.00 h
NÁMESTIE SNP
živý betlehem v podaní Spoločnosti veselých
šermiarov Cassanova

LIFE FOR YOU

21. 12. 2024 o 18.30 h
NÁMESTIE Š. MOYSESA
gospelový večer na Starej Tržnici

PASTIERSKE VIANOCE

26. 12. 2024 o 18.00 h
KOSTOL PANNY MÁRIE, POMOCNICE
KREŠTANOV, TATRANSKÁ ULICA
vianočné a duchovné zvyky našich predkov

BANSKOBYSSTRICKÁ PLAVECKÁ 24-HODINOVKA

27. 12. 2024 od 12.00 h
28. 12. 2024 od 12.00 h
PLAVÁREN ŠTIAVNIČKY
26. ročník obľúbeného plaveckého podujatia

BANÍCKE KANTÁCIE

29. 12. 2024 o 17.30 h
FARSKÝ KOSTOL NANEBOVZATIA PANNY
MÁRIE
7. ročník baníckych kolied Starohorského
baníckeho spevokolu

SILVESTER 2024

31. 12. 2024
NÁMESTIE Š. MOYSESA od 21.00 h
silvestrovská noc na Starej Tržnici

NÁMESTIE SNP od 23.00 h
rozlúčka so starým rokom so skupinou
MEDIAL BANANA a DJ RASTA

VÍTANIE NOVÉHO ROKA

1. 1. 2025
NÁMESTIE SNP
oslavy Dňa vzniku Slovenskej republiky
a Nového roka
16.00 h PETER CMORÍK BAND
17.00 h PYROMUZIKÁLNY OHŇOSTROJ

TROJKRÁĽOVÉ KANTÁCIE

5. 1. 2025 o 20.00 h
KOSTOL SV. ALŽBETY UHORSKEJ
banické koledy, zvyky a tradície v podaní
Starohorského baníckeho spevokolu

SOFTIP TROJKRÁĽOVÝ VEČERNÝ BEH

6. 1. 2025
NÁMESTIE SNP
16.50 h beh na 600 m, deti od 6 do 12 rokov
17.30 h hlavný beh 5,39 km

PRÍLEŽITOSTNÝ TRIH VIANOČNÉ TRIHY

NÁMESTIE SNP
NÁMESTIE Š. MOYSESA

29. 11. 2024 – 22. 12. 2024

9.00 – 20.00 h
stánky s vianočným a doplnkovým sortimentom

29. 11. 2024 – 1. 1. 2025

11.00 – 23.00 h
stánky s občerstvením

REGIONÁLNE VIANOČNÉ TRHY NA STAREJ TRŽNICI

NÁMESTIE Š. MOYSESA

12. – 15. 12. 2024

12.00 – 19.00 h
15.00 – 17.00 h / tvorivé dielne pre deti
s remeselníkmi

19. – 22. 12. 2024

12.00 – 19.00 h
15.00 – 17.00 h / tvorivé dielne pre deti
s remeselníkmi

**RADNIČNÉ
NOVINY**
MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Vydáva: Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica, E-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, Tel.: 048/4330 107,
Príprava textov a grafiky: Mgr. Zdenka Marhefková, PhD., Mgr. Marína Debnárová, Ing. Lívia Kuklicová, Layout: Mgr. Tomáš Pastorok, Grafická úprava: Denisa Fazekašová,
Tlač: Polygrafické centrum, s.r.o., Tomášikova 26, 82101 Bratislava, Distribútor: Do každej bytovej schránky, Slovenská pošta, a.s., Vychádza v náklade: 34 600
výťažkov, Periódicita: štvrťročník, On-line verzia: www.banskabystrica.sk, Evidenčné číslo: EV 2943/09, IČO vydavateľa: 00313271, ISSN 1339-9837, Nepredajné!
Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov vrátane krátenia. Dátum vydania: november 2024.